เรื่องเล่าคราวน้ำท่วม โดยเจ้าบุญซื่อกระบือไทย

จุฑาทิพย์ ภัทราวาท

เจ้าบุญซื่อกับเจ้าบุญเลิศเป็นหุ่นจำลองกระบือสองพ่อลูกที่ยืนเฝ้าหน้าร้าน Farmer Shop มาตั้งแต่เริ่มเปิดร้านในเดือนกันยายน ปีกลาย โดยเจ้าสองตัวถูกมอบหมายให้ทำหน้าที่ 2 อย่าง อย่างแรก ช่วยชี้ตำแหน่งร้าน Farmer Shop ที่หน้าคณะเศรษฐศาสตร์ อย่างที่สอง เป็นสายสัมพันธ์ทางใจ จากศาสตราจารย์ ระพี สาคริก ที่ได้มอบหุ่นจำลองเจ้าบุญเลิศ-เจ้าบุญซื่อ แก่ทีมวิจัยเมื่อหลายปีก่อน ดังนั้นเมื่อถึงเวลาที่พวกเรามาร่วมมือกันขับเคลื่อนงานวิจัยที่ท้าทาย ภายใต้โครงการร้าน Farmer Shop จึงเป็นโอกาสที่จะใช้หุ่นจำลอง “เจ้าบุญเลิศ-เจ้าบุญซื่อ กระบือไทย” มาสร้างแรงบันดาลใจระหว่างทีมวิจัย เพื่อการบรรลุเป้าหมายร่วมกัน

เหตุการณ์ก่อนน้ำท่วม

นับตั้งแต่เจ้าบุญเลิศ-เจ้าบุญซื่อ กระบือไทย 2 พ่อลูกมายืนอยู่หน้าร้าน Farmer Shop ดูเหมือนว่าทั้งสองพ่อลูกจะเป็นที่สนใจสำหรับนิสิตไม่น้อย โดยสังเกตจากการที่ต้องเป็นดาราหน้ากล้องร่วมกับนิสิต ซึ่งบางครั้งมาถ่ายเดี่ยว หรือถ่ายหมู่ หลาย ๆ ครั้งที่ได้ยินเสียงเฮฮาหน้าร้าน ซึ่งทีมวิจัยได้สรุปกันว่า ทั้งสองตัวมีส่วนช่วยประชาสัมพันธ์เชิญชวนคนเข้าร้านมากทีเดียว ส่งผลให้ในช่วง 2 เดือนแรกก่อนน้ำท่วมนั้น ยอดขายและจำนวนคนเข้ามาอุดหนุนสินค้ามีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นอย่างน่าพอใจ

ในช่วงปลายเดือนตุลาคม ก่อนที่มหาวิทยาลัยจะประกาศหยุดราชการพิเศษ ระหว่าง 27-28 และ 31 ตุลาคม และประกาศหยุดเป็นทางการตั้งแต่ 1 พฤศจิกายน เป็นต้นไป ทำให้พวกเรารวมแล้วโหลนึงพอดี ได้มาช่วยกันเตรียมการเผชิญหน้าสถานการณ์น้ำท่วม ภายใต้ scenario “น้ำท่วมมากสุดคงไม่เกิน 60 ซ.ม. และคงไม่นาน! ด้วยเหตุนี้เราจึงอพยพสิ่งของในร้านไปบางส่วน อีกบางส่วนที่เป็นของหนักเราตัดสินใจไม่ย้าย แต่ใช้วิธีป้องกันโดยใช้วัสดุอุปกรณ์หลายอย่าง อาทิ ซิลิโคน ดินน้ำมัน และอื่น ๆ ตามประสบการณ์ของแต่ละคน โดยทุกคนมาช่วยกันคนละไม้คนละมือด้วยความตั้งใจ

วันศุกร์ที่ 28 ตุลาคม เป็นวันที่ร้าน Farmer Shop หยุดทำการแล้ว ยังจำได้ว่าบรรยากาศในมหาวิทยาลัยวันนั้น จะมีเฉพาะบุคลากรที่ได้รับมอบหมาย และรปภ.ที่ยังคงมาปฏิบัติงาน แต่ดูเหมือนว่าทุกคนล้วนแต่มีสีหน้าและแววตาที่วิตกกังวล เมื่อสอบถามดูก็จะตอบคล้าย ๆ กัน คือ “เกษตรเราไม่น่าจะท่วม และถ้าท่วมก็ไม่น่าจะท่วมสูงมากนัก” อาจเป็นเพราะว่าจิตสำนึกของพวกเราที่อยู่มหาวิทยาลัยเชื่อว่า พวกที่ทำงานอยู่กับดิน หากินอยู่กับน้ำ น่าจะจัดการกับน้ำได้และทำได้ดีกว่าที่อื่น!

ตอนบ่ายวันนั้น เราเริ่มมีความคิดว่าน่าจะทำอะไรบางอย่าง เมื่อนึกขึ้นมาได้ จึงขับรถไปที่สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ นำไอศครีมที่เก็บไว้ในตู้เย็นบรรจุกล่องโฟมและนำไปแจกให้บุคลากรที่ยังมาปฏิบัติงานอยู่ที่มหาวิทยาลัยในวันนั้น หลายๆ คนที่รับไอศครีมไว้ ขอบอกขอบใจ หลายๆ คนแสดงสีหน้าแปลกใจ ยังจำได้ว่าวันนั้น มีคำถามหลายคำถามผุดขึ้นมาในใจ แต่ก็ตอบตัวเองไปในใจว่า แล้วเมื่อเวลาผ่านไปเราก็จะได้รับคำตอบนั้น ๆ เองแหล่ะ !

เหตุการณ์ระหว่างน้ำท่วม

หลังจากน้องน้ำได้แวะมาที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ตั้งแต่วันที่ 30 ตุลาคม 2554 โดยเข้ามาในบริเวณหลังมหาวิทยาลัยก่อน อาคารแรกที่ได้พบปะกับน้องน้ำก็คือ อาคารวิจัยและพัฒนา และหลังจากประกาศปิดศูนย์อพยพ เราต่างก็ยอมรับโดยดุษฎีว่า น้ำท่วมที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และท่วมหนักกว่าที่คิด !!

ในช่วงสถานการณ์น้ำท่วม ทีมวิจัย Farmer Shop ได้กระจายตัวกันอยู่ บ้างก็กลับไปบ้านที่ต่างจังหวัด บ้างก็อพยพไปอาศัยบ้านญาติที่ไม่ถูกน้ำท่วม หลังจากตั้งตัวได้ภายใน 1 สัปดาห์ หัวหน้าทีมจึงได้ขอความร่วมมือให้นักวิจัยของเราที่กระจายกันอยู่ใน 6 จังหวัด ออกสำรวจความคิดเห็นประชาชน โดยใช้เวลา 2 สัปดาห์ ได้แบบสอบถามมา 250 ชุด มีข้อมูลที่น่าสนใจ คือ คนส่วนใหญ่ยอมรับกับสถานการณ์ เพราะเห็นเป็นเรื่องของธรรมชาติ และเห็นใจรัฐบาลโดยเฉพาะนายกรัฐมนตรีที่เป็นผู้หญิงตัวเล็กๆ จึงขอเป็นกำลังใจให้ตั้งใจทำงานต่อไป กับคำถามที่ว่าในอนาคตจะทำอย่างไร ทุกคนตอบว่า **“ต้องพึ่งตนเอง ต้องร่วมมือกัน และต้องมีข้อมูลข่าวสารประกอบการตัดสินใจที่ถูกต้อง”** นอกจากนั้นยังได้ข้อมูลว่า ทีวีที่ถูกใจเป็นอันดับหนึ่ง คือ ช่อง 3 เพราะให้ข้อมูลที่ชาวบ้านเข้าใจง่าย รองลงไป คือ Thai PBS ที่ชอบเพราะข้อมูลมีสาระไม่โอนเอียง

ในช่วงเช้าวันหนึ่ง อาจารย์ที่คณะส่ง Email มาให้เรา เป็นรูปคุณบุญซื่อและคุณบุญเลิศยืนแช่น้ำสูงถึงจมูก ก็เลยส่งข่าวต่อให้ลูกทีมวิจัยได้ทราบว่า ข้าวของในร้าน Farmer Shop คงเสียหายมากกว่าที่คาด เพราะน้ำท่วมสูงกว่า 60 เซ็นติเมตร!! และคงใช้เวลาอีกนานพอสมควรจึงจะกู้สถานการณ์ร้าน Farmer Shop กลับคืนมาได้ ดังนั้นเราจึงมุ่งหน้าที่จะไปขยายงานที่ Outlet Farmer Shop ณ สถานีฝึกนิสิตสุวรรณวาจกกสิกิจ หรือที่รู้จักกันดี ในนาม “ไร่สุวรรณ”

นับเป็นโชคดีที่เครือข่ายอินเตอร์เน็ตและเทคโนโลยีสื่อสารก้าวหน้าทันสมัย ดังนั้นในช่วงเวลาของการเผชิญหน้ากับวิกฤตอุทกภัยคราวนี้ ซึ่งกินเวลาเกือบเดือน แต่ทีมวิจัยของเราก็สามารถขับเคลื่อนงานได้เกินคาด อีกทั้งยังได้โอกาสสำรวจความคิดเห็นและเก็บข้อมูลในพื้นที่วิจัยหลายแห่ง ได้มีโอกาสพบกับภาคีนักวิจัยใหม่ๆ และได้ชักชวนมาร่วมงานอีก 3 ท่าน ท่านหนึ่งจะมาช่วยขับเคลื่อนกระบวนการรับรองมาตรฐานเกษตรปลอดภัยให้กับภาคีกลุ่มธุรกิจเชิงคุณค่าสามพราน อีกท่านหนึ่งจะมาช่วยขยายผลเครือข่ายข้าวคุณธรรม และอีกท่านหนึ่งจะมาช่วยงานเชิงบูรณาการของชุดโครงการ

เหตุการณ์หลังน้ำท่วม

อาจกล่าวได้ว่า น้ำท่วมใหญ่คราวนี้ไม่ใช่การต้องเผชิญหน้ากับ “วิกฤต” เพียงอย่างเดียว หากแต่ “โอกาส” ที่ได้ อาจมีมากกว่าสิ่งที่สูญเสียไป ไม่ว่าจะเป็นมุมมองใหม่ ข้อมูลข่าวสารใหม่ แม้กระทั่งนักวิจัยใหม่ที่ได้พบกันในระหว่างสถานการณ์วิกฤตคราวนี้

หลังจากได้ข่าวว่าน้ำในมหาวิทยาลัยเริ่มลดลงบ้าง เราจึงชวนลูกน้องคนสนิทเข้าไปดูสถานการณ์

ยังจำได้ว่าเมื่อเราไปเห็นภาพคุณบุญซื่อกับคุณบุญเลิศยังยืนประจำยามเหมือนรูปที่ปรากฏใน facebook (ที่นิสิตและนักเรียนโรงเรียนสาธิตเกษตรเข้าโพสต์ไว้) เรารู้สึกเหมือนตื้นตันยังไงบอกไม่ถูก แต่นึกขอบใจมันทั้งคู่ที่อุตส่าห์เป็นหูเป็นตาเฝ้าระวังน้องน้ำแทนพวกเรา !!

เราใช้เวลาฟื้นฟูร้านกว่าเดือน กิจกรรมส่วนใหญ่ คือ การทำความสะอาด ฆ่าเชื้อรา ยกตู้-โต๊ะตากแดด ปรับปรุงซ่อมแซมพื้น-ฝาผนัง และที่สำคัญ คือ การขจัดกลิ่นที่ไม่พึงประสงค์ และแม้ว่าทีมงานของเราจะเหน็ดเหนื่อยจากการฟื้นฟูซ้ำแล้วซ้ำเล่า วันแล้ววันเล่า และข้อค้นพบที่เราได้เห็นท่ามกลางวิกฤตน้ำท่วมคราวนี้ คือ “พลังความร่วมมืออย่างมีน้ำใจ” ที่ทำให้เราผ่านกันมาได้
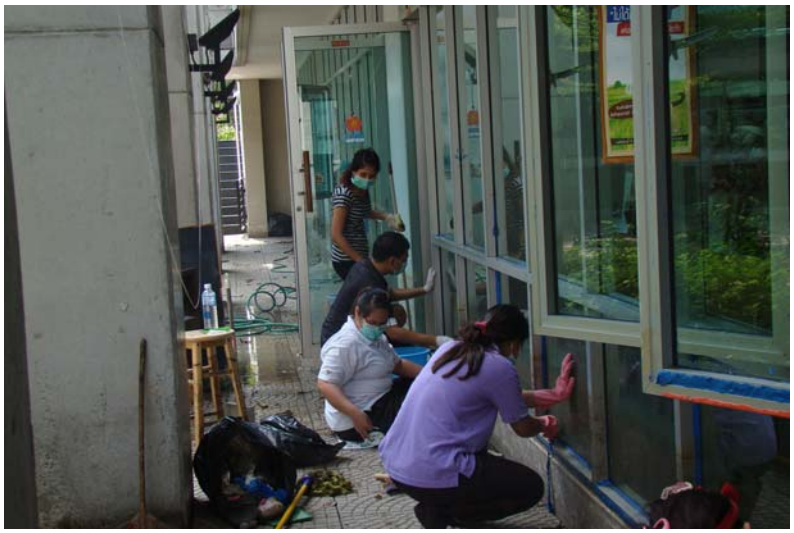
วันนี้ร้าน Farmer Shop ปราศจากสิ่งที่ไม่พึงประสงค์แล้วและพร้อมจะเปิดบริการเร็วๆ นี้ ตามคำเรียกร้องของสมาชิกในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่เป็นแฟนพันธุ์แท้ โดยจะมีคุณบุญซื่อ กระบือไทย และ คุณบุญเลิศ ผู้เป็นพ่อ ยืนรอทักทายอยู่ที่เดิม แต่ทว่าคุณบุญเลิศต้องได้รับการเยียวยารักษาเขาที่หัก ทั้งนี้อันเนื่องมาจากผลงานของแฟนคลับที่คงคิดถึงเจ้า 2 ตัวนี้มากๆ จึงเป็นอุทธาหรณ์ว่าเจ้า 2 ตัวมันสามารถผ่านพ้นภัยพิบัติน้ำท่วมมาได้ แต่ไม่พ้นน้ำมือมนุษย์ ที่แม้ไม่ได้มีเจตนาแต่ก็สร้างความเสียหายได้อย่างที่คาดไม่ถึง!!